

STORTINGET

Innst. 398 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:158 S (2017–2018)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Ingrid Heggø, Fredric Holen Bjørdal, Åsunn Lyngedal, Stein Erik Lauvås, Ingalill Olsen, Hege Haukeland Liadal, Magne Rommetveit, Lise Christoffersen, Arild Grande og Lene Vågslid om å utsetje iverksetjing av vedtekne endringar i eigedomsskattelova og presisering i vilkåra for å nytte overgangsregelen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet ble følgende forslag fremmet 6. mars 2018:

- «1. Stortinget ber regjeringa snarast leggje fram forslag om lovvedtak om utsett iverksetjing av lov 19. desember 2017 nr. 118 om endringar i eigedomsskattelova, slik at lova får verknad frå og med skatteåret 2020.
2. Stortinget ber regjeringa leggje fram forslag om å endre overgangsregelen til eigedomsskattelova §§ 3 og 4, slik at det klart kjem fram at regelen kan nyttast uavhengig av kva utskrivingsalternativ som vert nytta. Skattegrunnlaget frå bygningar og grunn skal ikkje fasast ut. Dette må også komme klart fram av lova.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Svein Roald Hansen, Ingrid Heggø, Åsunn Lyngedal og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, lederen Henrik Asheim, Mudassar Kapur, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Jan Steinar Engeli Johansen og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Sigbjørn Gjelsvik og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Venstre Solveig Schytz, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, viser til at finansministeren har uttalt seg om forslaget i brev av 9. april 2018 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen viser til at endringene som representantforslaget tar opp, ble vedtatt i Stortinget med støtte fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti under behandlingen av Prop. 1 LS (2017–2018) om skatter, avgifter og toll, jf. Innst. 3 S (2017–2018) og Innst. 4 L (2017–2018).

Komiteen viser videre til at det ble vedtatt å lage en overgangsordning for de berørte kommunene. Nedtrappingsperioden for utskrivningsalternativet «verker og bruk» ble forlenget fra fem til sju år sammenlignet med regjeringens forslag. Videre viser komiteen til den vedtatte økonomiske kompensasjonen som gis til de berørte kommunene.

Komiteen viser til at representantforslaget reiser spørsmål om hvorvidt gjeldende bestemmelser i eiendomsskatteloven er presise nok. Dette gjelder i spørsmålet om kommuner, som i dag kun krever inn eiendomsskatt på «verker og bruk», må utvide eiendomsskattegrunnlaget til å gjelde all næringsseiendom. Komiteen viser her til flertallsmerknaden i Innst. 4 L (2017–2018), der det fremgår hvilken tolkning finanskomiteens flertall legger til grunn for bestemmelsen. Komiteen viser videre til brevet fra finansminister Siv Jensen av 9. april 2018, der dette spørsmålet drøftes. Statsråden viser til finanskomiteens innstilling på dette punktet, men vil likevel «vurdere om det er behov for å fremme forslag om lovendring for å tydeliggjøre dette».

Komiteen viser til at representantforslaget ønsker å utsette iverksettingen av de vedtatte endringene i eiendomsskatteloven i ett år til å gjelde først fra 2020. Komiteen viser videre til at forslagsstillerne stiller spørsmål ved hvorvidt kommunene vil være i stand til å gjennomføre takseringsarbeid innen dagens gitte frist.

Komiteen viser videre til at forslagsstillerne mener at den nye loven ikke er tydelig på hva som inngår i lovens begrep «produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner», som ikke lenger er en del av eiendomsskattegrunnlaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettavtalen mellom de fire partiene under behandlingen av statsbudsjettet for 2018. Der ble det enighet om at eiendomsskatten på verker og bruk fases ut over sju år, og at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av endringene oppad begrenset til 500 mill. kroner.

Flertallet viser til at endringene trer i kraft fra 1. januar 2019, og at jobben med å retaksere for å få finne grunnlaget for kompensasjon har frist 1. mars 2019.

Flertallet støtter opp om det tidligere inngåtte budsjettforliket og mener derfor at representantforslaget ikke skal vedtas.

Medlemene i komiteen fra Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt viser til at det er 348 kommunar som skriv ut eigedomsskatt på verk og bruk i dag. Lovendringa gjer at samtlige verk og bruk må retakserast innan 1. mars 2019. Arbeidsbyrden og kompleksiteten er forskjellig for kvart enkelt bruk. Ein samla kommunesektor seier det ikkje er mogleg å få gjennomført retaksering av alle verk og bruk samtidig i alle kommunane innan fristen.

Desse medlemene viser til at alle er tente med at både retaksering, overgangsreglar og kompensa-

sjonsordning vert oppfatta som rettferdig, og at alle kommunar vert behandla likt.

Desse medlemene merkar seg at finansministeren i sitt svarbrev til komiteen føreset at taksering basert på den nye avgrensinga vil vera vesentleg enklare og mindre tidkrevjande og krevje mindre spisskompetanse, og også at det alt er skilje mellom bygningar, tomt og maskiner.

Desse medlemene vil peike på at høyringsinnspel frå KS, Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK), industrikommunane og Nettverk av Petroleumskommunar (NPK) viser at medlemsmassen i desse organisasjonane opplever ein annan røyndom. Gjeldande takstar er ikkje nødvendigvis bygde opp slik at tomt og bygningar framstår som eigne postar, og det er heller ikkje lett å skilje ut kva anlegg som tener produksjonen og kva som tener bygget. Også vurdering av kva som er bygg og installasjon, må gjerast.

Desse medlemene viser til at høyringsbrev peikar på at det ikkje er slik at takstnemndene utan vidare kan bygge på eksisterande takst i og med at desse er baserte på eit anna grensesnitt og verdsette etter gjenskaffingsverdet (substansverdi). Ordlyden i den nye lova gjer at kommunane må vurdere endra «resteigedom» etter «markedsverdi» (omsetningsverdi) eller, viss det ikkje er mogleg, etter «teknisk verdi» (gjenskaffingsverdet/substansverdi). Dermed må takstnemndene gjere ei konkret vurdering for kvart enkelt verk og bruk først utifrå om markedsverdi kan nyttast og ikkje «gjenskaffingsverdet» som i dag, og då trengst det framleis spisskompetanse, noko som det er mangelvare av.

Desse medlemene vil også vise til at svarbrevet frå statsråden reiser uklårheit om korleis markedsverdi skal settast, og om dette er samanfallande med «avkastningsverdi». Uansett verdsettingsmetode vil det vere nødvendig å utføre ei kartlegging av kva som er vanleg markedsverdi for tilsvarende anlegg. Ei samanlikning med andre næringsseigedommar kan ikkje nyttast for verk og bruk, sidan markedet for slike anlegg ikkje er tilsvarende tradisjonelle næringsbygg.

Desse medlemene meiner det gjev inga avklaring å vise til at ein for framtida skal bruke same metode som for næringsseigedom, då det ikkje ligg føre ein eins praksis for verdsetjing av næringsseigedommar.

Desse medlemene viser til at også finansministeren seier at kommunesamanslåing kan gjere det utfordrande for kommunane å rekke vedteken tidsfrist, men ber om at desse kommunane harmoniserar så raskt som mogleg. Desse medlemene peikar også på at dette er dobbeltarbeid for dei samanslegne kommunane.

Desse medlemene vil peike på at talet på takstmenn ikkje vert fleire av den grunn, og at det å få på plass riktig taksering og felles harmoniserte klare reglar vil vera ein styrke for alle partar.

Desse medlemene merkar seg også at finansministeren ikkje tek omsyn til at fleire av kommunane må utvide skattegrunnlaget sitt for å få inn tilstrekkeleg med midlar til å kunne oppretthalde tilbodet til skule, helse og eldreomsorg, og at dette arbeidet også krev ressursar og vil ta tid.

Desse medlemene viser til at departementet 11. januar 2018 sa at ein ville vurdere om det var behov for tydeleggjering av overgangsreglane til eigedomsskattelova §§ 3 og 4. Desse medlemene peikar i forslaget på at det er stor usikkerheit, og ber i forslaget om ei lovpresisering der det klart framgår at kommunane ikkje treng å utvide eigedomsskatten til næring for å kunne nytte overgangsordninga med utfasing av skattegrunnlaget for verk og bruk.

Desse medlemene konstaterer at det nå vert foreslått i revidert nasjonalbudsjett ei presisering av overgangsregelen til eigedomsskattelova §§ 3 og 4. Lovendringa gjer det klart at kommunane ikkje treng å utvide til all næringseigedom for å nytta overgangsregelen, og det vert ei klargjering av at kommunane kan skrive ut eigedomsskatt på bygg og tomt for tidlegare verk og bruk, og at dette grunnlaget ikkje skal trappast ned. Desse medlemene viser til at forslag 2 nå er teke hand om.

Desse medlemene vil også peike på at Stortinget har vedteke eit anmodningsvedtak om ei kompensasjonsordning «oppad begrenset til 500 mill.» kroner. Desse medlemene viser til at dette beløpet ikkje er tilstrekkeleg for at alle kommunane får tilnærma full kompensasjon, slik anmodningsvedtaket seier. Desse medlemene vil peike på at ein framleis ikkje kjenner innhaldet i kompensasjonsordninga. Desse medlemene meiner dette er endå eit argument for at iverksettinga vert utsett, og fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa snarast legge fram forslag om lovvedtak om utsett iverksetting av lov 19. desember 2017 nr. 118 om endringer i eigedomsskattelova med verknad frå og med skatteåret 2020.»

Desse medlemene viser til at desse partia var mot endringane i eigedomsskatten som framleggsstillarane vil utsetje. Desse medlemene er samde med framleggsstillarane i at ikraftsetting frå 2020 er betre enn ikraftsetting frå 2019, og støttar difor framlegget, men vil streke under at Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt sine primære standpunkt framleis er at endringane ikkje bør gjennomførast i det heile.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at den vedtatte utfasingen av eiendomsskatt på verker og bruk er et gode for næringslivet. Dette er en skatt som har blitt opplevd som uforutsigbar og ulikt praktisert fra kommune til kommune. Rettspraksis viser at det daværende regelverket var vanskelig å følge opp i domstolene. Maskinskatten har vært en ulempe for investeringer i ny og eksisterende næringsvirksomhet i Norge, både for investorer innenfor og utenfor landets grenser. Disse medlemmer viser til at vi nå for eksempel ser en oppblomstring av grønne datasenter, der nettopp fjerningen av maskinskatten er en tydelig årsak til dette.

Forslagsstillerne hevder det ikke vil være tid for kommunene til å gjøre de nødvendige takseringene som skal til for å finne riktig grunnlag for kompensasjon. Disse medlemmer viser til at det er differansen mellom taksten satt i 2018 og den nye taksten for de samme eiendommene i 2019 som er grunnlaget for kompensasjon. Derfor trengs det bare én ny taksering. Det er bare tomt og bygning samt maskiner og utstyr som «tjener bygget», som må takseres nå for å finne differansen.

Disse medlemmer viser til at når dette er en enklere taksering, vil det også være flere takstmenn som kan utføre den takseringen som trengs. Dette er fordi det ikke krever like høy spesialkompetanse. Allerede i dag skiller mange takstrapporter mellom bygninger, tomt og maskiner. I slike tilfeller kan man bygge på den taksten man allerede har. Selv om man er nødt til å gjennomføre en ny taksering, mener disse medlemmer at det ikke er en slik mangel på kapasitet hos takstmenn at det måtte gi grunnlag for en utsettelse av å iverksette lovendringen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa snarast legge fram forslag om lovvedtak om utsett iverksetting av lov 19. desember 2017 nr. 118 om endringer i eigedomsskattelova med verknad frå og med skatteåret 2020.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:158 S (2017–2018) – Representantforslag frå stortingsrepresentantane Ingrid Heggø, Fredric Holen Bjørdal, Åsunn Lyngedal, Stein Erik Lauvås, Ingalill Olsen, Hege Haukeland Liadal, Magne Rommetveit, Lise Christoffersen, Arild Grande og Lene Vågslid om å utsetje iverksetjing av vedtekne endringar i eignedomsskattelova og presisering i vilkåra for å nytte overgangsregelen – vedtas ikkje.

Oslo, i finanskomiteen, den 7. juni 2018

Henrik Asheim

leder

Vetle Wang Soleim

ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/statstråd Siv Jensen til finanskomiteen, datert 9. april 2018****Dokument 8:158 S (2017-2018) Representantforslag om utsatt ikrafttredelse av vedtatte endringer i eiendomsskattelova og presisering av overgangsregel**

Regjeringen fremmet i Prop. 1 LS (2017-2018) forslag om endringer i eiendomsskattelova med virkning fra og med skatteåret 2019. Stortinget sluttet seg til forslaget ved lov 19. desember 2017 nr. 118. I forbindelse med endringene ble det også vedtatt en overgangsregel som forutsetter at det foretas en ny taksering for beregning av et særskilt skattegrunnlag til bruk for overgangsregelen.

I representantforslaget foreslås det at ikrafttredelsen av de nye reglene utsettes til 2020, og at det foretas visse presiseringer i overgangsregelen. Det anføres blant annet at kommunene ikke vil rekke å gjennomføre de nødvendige takseringene til 2019, og at overgangsregelen er uklar på enkelte punkter.

Jeg vil nedenfor gi min vurdering av forslagene.

Skattegrunnlaget for overgangsregelen fremkommer som differansen mellom taksten kommunen bruker i 2018 og den nye taksten på de samme eiendommene for 2019, hvor man ikke skal inkludere «produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner». Det er derfor bare nødvendig å foreta én ny taksering. Denne taksten vil bare omfatte tomt og bygning, herunder maskiner og utstyr som «tjener bygget». Dette siste vil normalt bestå av for eksempel heis og VVS-anlegg i bygget. Jeg legger til grunn at det normalt er produksjonsutstyret mv. som er mest krevende å takserer, og at taksering basert på den nye avgrensningen vil være vesentlig enklere og mindre tidkrevende enn en full taksering av anlegget inkludert maskiner og utstyr som etter de tidligere reglene. De nye takstene skal baseres på markedsverdi, mens man for «verk og bruk» bygde på «gjenanskaffelsesverdien», noe som normalt krever en bredere vurdering. Taksering etter de nye reglene vil kreve mindre spesialkompetanse, og antallet potensielle takstmenn vil øke. Videre viser jeg til at eksisterende takster i mange tilfeller skiller mellom bygninger, tomt og maskiner. Det vil derfor kunne være arbeidsbesparende å basere de nye takstene på disse. Normalt vil det ikke være problematisk å avgjøre hvilke typer utstyr som «tjener bygget», og dette vil også inngå i tidligere takster på bygget. Vanligvis vil det heller ikke være vanskelig å avgjøre hva som utgjør produksjonsutstyr, da dette i mange tilfeller vil være sammenfallende med hva som utgjorde arbeidsmaskiner mv. etter de tidligere reglene.

Så er det også argumentert med at kommunesammenslåingen i de kommunene hvor dette er aktuelt tilsier en utsettelse. Jeg er innforstått med at det i noen tilfeller kan by på utfordringer å skulle samkjøre regelverket for eiendomsskatt i forbindelse med kommunesammenslåinger. Slike problemer løses imidlertid normalt gjennom overgangsordninger med hjemmel i inndelingslova. Kommuner som allerede har vedtatt sammenslåing kan også søke å harmonisere sine regelverk så tidlig som mulig.

Endelig er det anført at overgangsregelen er uklar og derfor bør presiseres. Dette gjelder blant annet med hensyn til om kommuner som i 2018 bare skriver ut eiendomsskatt på «verk og bruk» må utvide utskrivningen til all «næringseiendom» for å kunne benytte overgangsregelen. Etter mitt syn framgår det klart av finanskomiteens innstilling (Innst. 4 L (2017-2018)) og den endringen som ble foretatt i overgangsregelen at det ikke kreves noen slik utvidelse. Jeg vil imidlertid vurdere om det kan være hensiktsmessig med en ytterligere presisering på dette punktet.

Jeg mener også at det fremgår av innstillingen fra finanskomiteen en klar intensjon om at det skal kunne skrives ut eiendomsskatt på bygning og tomt i tidligere «verk og bruk» i overgangsperioden uten overgang til et mer omfattende utskrivingsalternativ. I separate brev fra Finansdepartementet til KS og NHO av januar i år uttaler departementet likevel at en vil vurdere om det er behov for å fremme forslag om lovendring for å tydeliggjøre dette.

I representantforslaget anføres det også at kommuner som har eiendomsskatt på all næringseiendom må kunne gå over til andre utskrivingsalternativer uten å miste retten til å skrive ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget i overgangsregelen. Etter mitt syn vil dette bare gjelde hvor kommunen går over til et mer omfattende utskrivingsalternativ. Jeg viser her til proposisjonen pkt. 7.1.6, side 118: «Det er bortfallet av inntekter fra kommunens tidligere skattegrunnlag som skal fases ut. Utskriving av eiendomsskatt etter overgangsregelen forutsetter at kommunen skriver ut eiendomsskatt på verk og bruk i 2018 og opprettholder utskrivningen på disse eiendommene i overgangsperioden. (...)»

